

Vasil Bil'ak (1917–2014)

Jeden z hlavních představitelů konzervativního křídla Komunistické strany. Členem Ústředního výboru KSČ byl od roku 1954 až do revoluce, což z něj dělá nejdéle sloužícího straníka v takto vysoké funkci. Od ledna do srpna 1968 působil také v čele Komunistické strany Slovenska (KSS).ⁱ V létě roku 1968 společně s dalšími čtyřmi komunistickými funkcionáři podepsal dopis, v němž žádali SSSR o zásah proti tehdejší reformní snahám Dubčkovy vlády.ⁱⁱ V 70. letech byl jednou z vedoucích postav procesu normalizace.ⁱⁱⁱ



O roce 1968 se ve svých pamětech později vyjádřil následovně: „Internacionální pomoc nezbytná byla, pokud jsme chtěli uhájit socialismus. V roce 1968 všechno šlo k jeho destrukci, na tom trvám i s odstupem času.“ Přiznal také, že se se sovětskými politickými špičkami tajně scházel před sovětskou invazí.^{iv}

Drahý soudruhu Bil'aku,

jak dobře víte, pod vedením soudruha Dubčeka se Československá socialistická republika ubírá špatným směrem. I proto jste společně s přítomnými soudruhy Indrou a Švestkou podepsal tajný dopis, který byl předán sovětským soudruhům, a také jste s nimi udržoval pravidelný kontakt. Kroky soudruha Dubčeka a současné vlády ohrožují socialistickou budoucnost československého státu, a Vy nemůžete dopustit, aby se Vaše domovina vydala směrem kapitalistického západu.

Ačkoliv liberální křídlo KSČ ví o tom, že se k reformám Pražského jara stavíte skepticky, zvací dopis musí zůstat v tajnosti – ostatně tak jste se již před jednáním domluvil se sovětskou stranou. Vaším cílem je nedopustit, aby bylo reformistické hnutí v převaze. Právě s liberálním rozvolňováním z dílny soudruha Dubčeka rostl v posledním období v našem státě chaos, drzost a nepředvídatelnost. Pokud chceme vybudovat silnou socialistickou společnost, není možné, aby se Československem šířily zvyklosti neonacistického západu.

Vašimi největšími spojenci během jednání budou jistě vaši již dříve zmínění kolegové Indra a Švestka, se kterými budete tichou podporou sovětského zásahu v Československu. Snažte se být prostředníky mezi soudruhem Brežněvem a liberálním československým křídlem, které se bude jistě silně vyhrazovat k přítomnosti spojeneckých vojsk na našem území. Snažte se ještě nerozhodnuté československé soudruhy přesvědčit, že je sovětská přítomnost jedinou cestou k obnovení pořádku v Československu. Během jednání se můžete zasadit o uvedení následujících návrhů:

1. Není možné, aby byl **mimořádný sjezd** považován za platný, když si ho pro svoje účely svolalo liberální křídlo bez přítomnosti nás, konzervativních členů předsednictva a stranických orgánů! Proto je nutné podpořit sovětské návrhy ve znění jako např. „*Předsednictvo ÚSV KSČ potvrzuje, že nedávno proběhlý XIV. sjezd KSČ zahájený 22. srpna 1968 bez souhlasu ústředního výboru KSČ, bez účasti členů předsednictva a tajemníků, který porušil stanovy KSČ, je neplatný*“. V žádném případě však s těmito návrhy nepřicházejte jako první, ať zbytečně nerozhodíte zbytek československé delegace. To by mohlo vaši cestu k úspěchu v jednání značně znesnadnit. Zásadní pro Vás bude jednání o **politické stabilizace**. O tom, že se mezi členy KSČ začaly šířit antisocialistické až kapitalistické tendence, nemůže být pochyb. Nezbytný bude důkladný přezkum událostí posledního roku. Vaši podporu by měl jistě získat návrh „*Předsednictvo ÚV KSČ a vláda ČSSR prohlašují, že zhodnotí činnost členů vlády a v případě zjištění závažných provinění, především nevhodného zastupování zájmů ČSSR v otázkách vnitřní i zahraniční politiky v rozporu se zásadami KSČ, učiní příslušné závěry*“.

2. Neustálé uvolňování **kontroly státních médií** se výrazně podepsalo na společnosti, v níž zavládl chaos. Je nutné co nejdříve získat plnou kontrolu nad jejich vysíláním, aby se zabránilo kontrarevoluci a rozvratu společnosti. K tomu se bude hodit návrh ve znění „*Obě strany se shodují na potřebné regulaci veřejných shromáždění a větší kontrole sdělovacích prostředků v ČSSR, aby došlo k opětovné stabilizaci vnitrostátní situace a bylo zabráněno šíření nepravdivých a nepřátelských informací*“.
3. Jedna věc má však nyní absolutní prioritu. Musíme kontrovat ostatním československým soudruhům, kteří budou prosazovat vlastní linku o vnitrostátním řešení a zabránit jim v prosazení takového návrhu. Včera bylo pozdě. Je potřeba potvrdit **pozvání sovětských vojsk** tak, jak jsme o to žádali ve zvacím dopise. Provést to můžeme pomocí návrhu ve znění „*Delegace ČSSR i SSSR souhlasí vzhledem k neklidné situaci v ČSSR s přítomností vojsk pěti socialistických spřátelených zemí na československém území za podmínky, že se nebudou vměšovat do vnitřních záležitostí ČSSR*“. Snažte se, aby nevznikly žádné přímé podmínky pro pobyt vojsk na československém území. Jejich přítomnost je nyní potřebná a normalizační proces může trvat i několik let.

Vážený soudruhu, hodně zdaru a pevných rozhodnutí během jednání!

Seznam zdrojů:

ⁱ KOSATÍK, Pavel. *Češi: 1968 : jak Dubček v Moskvě kapituloval*. Ilustroval Karel JERIE. Praha: Česká televize, 2016. Edice České televize. ISBN 978-80-204-3696-2.

ⁱⁱ <https://plus.rozhlas.cz/vasil-bilak-aneb-krejci-politikem-8822651>

ⁱⁱⁱ KOSATÍK, Pavel. *Češi: 1968 : jak Dubček v Moskvě kapituloval*. Ilustroval Karel JERIE. Praha: Česká televize, 2016. Edice České televize. ISBN 978-80-204-3696-2.

^{iv} Vojenská invaze v roce 1968 byla nezbytná, píše Biřák v pamětech. *Lidovky.cz* [online]. 2014 [cit. 2023-11-09]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/relax/lide/vojenska-invaze-v-roce-1968-byla-nezbytna-pise-bilak-v-pametch.A140403_200022_lide_vam